

ОБОБЩЕН ДОКЛАД

ОТ ПРОВЕДЕНО ГРАЖДАНСКО НАБЛЮДЕНИЕ НА ПОЛИТИКАТА ПО ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

В ОБЩИНА ВИДИН

МЕСЕЦ ЮЛИ 2023 Г.

Част I. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

В рамките на проект BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“ през месец юли 2023 г. продължи реализирането на гражданско наблюдение на територията на Община Видин, фокусирано върху местната политика по осигуряване качество на атмосферния въздух.

Гражданското наблюдение се провежда от екип от граждански наблюдатели – доброволци, подбрани при спазване на хоризонталните принципи за недопускане на дискриминация, равенство между половете, равно участие, както и липса на конфликт на интереси със структурите, обект на наблюдение.

За отчетния период бяха проведени 3 граждански наблюдения при спазване на разработената методология, отчетена е следната статистика:

Проведени граждански наблюдения	
Общ брой наблюдения за месеца	3
Наблюдения, осъществени между 7.00 и 19.00 часа	2

Наблюдения, осъществени между 19.00 и 7.00 часа	1
Наблюдения, осъществени през работен ден	1
Наблюдения, осъществени през почивен ден	2
Наблюдения, проведени в пилотна зона 1	1
Наблюдения, проведени в пилотна зона 2	0
Наблюдения, проведени в пилотна зона 3	1
Наблюдения, проведени в пилотна зона 4	0
Наблюдения, проведени в пилотна зона 5	0
Наблюдения, проведени в пилотна зона 6	1
Наблюдения, проведени в пилотна зона 7	0
Наблюдения, проведени с граждани	2
Наблюдения, проведени с представител на общинска администрация	0
Наблюдения, проведени с представител на СГО	1
Други граждански наблюдения	0

Част II. РЕЗУЛТАТИ ОТ ОСЪЩЕСТВЕНИТЕ ГРАЖДАНСКИ НАБЛЮДЕНИЯ

През месец юли 2023 г. са проведени общо 3 наблюдения на място – 2 с граждани и 1 с представители на бизнеса.

При реализираните интервюта бяха констатирани следните резултати:

I. Качество на атмосферния въздух – състояние и оценка

1	Основни източници на замърсяване на атмосферния въздух <i>Интервюираните лица споделят мнението, че основният източник на замърсяване на атмосферния въздух в района на Община Видин е битовото отопление.</i>
2	Транспортът като източник на замърсяване <i>Всички респонденти смятат, че транспортът е сериозен източник на замърсяване.</i>
3	Битовото отопление като източник на замърсяване <i>Според всички респонденти битовото отопление е сериозен източник на замърсяване.</i>
4	Индустрията като източник на замърсяване <i>Болиинството респонденти са на мнение, че на местно ниво индустрията е незначителен източник на замърсяване.</i>
5	Строителството като източник на замърсяване <i>Всички интервюирани лица са на мнение, че на местно ниво строителството е незначителен източник на замърсяване.</i>
6	Неорганизиран източници на замърсяване <i>Болиинството от интервюираните са на мнение, че другите неорганизиран източници на замърсяване оказват незначителен ефект върху качеството на атмосферния въздух.</i>
II.	Мерки за подобряване качеството на атмосферния въздух – оценка
1	Машинно метене и миене на уличната мрежа <i>Болиинството респонденти са на мнение, че машинното метене и миене на уличната мрежа е много ефективна мярка за опазване и подобряване качеството на атмосферния въздух.</i>
2	Миене на маркуч на регулата на улиците за движение след края на зимния сезон <i>Всички респонденти споделят, че миенето на маркуч на регулата на улиците след края на зимния сезон е много ефективна мярка, която има положителен ефект върху качеството на атмосферния въздух. Единият от респондентите предлага тази мярка да се прилага по-често.</i>
3	Състояние на почистващата техника, възможности за миене и третиране с антиобледеняващи средства, използва ли се по предназначение <i>Всички интервюирани лица споделят, че не могат да дадат оценка на състоянието на почистващата техника.</i>
4	Използване на антиобледеняващи препарати през зимния сезон /вместо опесъчаване/, ефект <i>Всички интервюирани лица са на мнение, че през зимния сезон се използват</i>

	<i>антиобледеняващи препарати, но те амортизират автомобилния парк в общината.</i>
5	Текущи ремонти и/или изграждането на нова пътна инфраструктура в общината и нейната поддръжка <i>Всички интервюирани лица са на мнение, че в общината се извършват предимно текущи ремонти.</i>
6	Системен контрол за възстановяване на уличната мрежа и тротоарна настилка след ремонт на подземната инфраструктура <i>Всички респонденти са на мнение, че след ремонт на подземната инфраструктура уличната мрежа и тротоар се възстановяват частично.</i>
7	Контрол и санкции за замърсяване и увреждане на територии при извършване на строителни дейности, изгаряне на отпадъци на открито и в бита <i>Всички интервюирани смятат, че липсват контрол и санкции за замърсяване и увреждане на територии при извършване на строителни дейности и при изгаряне на отпадъци на открито и в бита.</i>
8	Ежегодно озеленяване на обществените пространства, допълнително засаждане на дървета, създаване на зелен крайградски пояс <i>Всички респонденти са на мнение, че се извършват необходимите озеленителни дейности на обществените пространства. Споделя се, че залесителните и озеленителни дейности не са достатъчни и трябва да бъдат прилагани и в крайните квартали, както и в дрехи населени места на общината.</i>
9	Енергийни характеристики на общинските сгради при ремонтването им <i>Всички интервюирани лица са на мнение, че след ремонтване енергийните характеристики на общинските сгради се подобряват.</i>
10	Проучване, идентифициране, анализ и контрол на емисиите от производствени и търговски обекти, от заведения за хранене, използващи открити скари на дървени въглища <i>Всички интервюирани лица са на мнение, че не се извършват дейности по проучване, идентифициране, анализ и контрол на емисиите от производствени и търговски обекти, от заведенията за хранене, използващи открити скари на дървени въглища.</i>
11	Стимулиране използването на ВЕИ за отопление <i>По-голямата част от интервюираните лица споделят, че не могат да дадат оценка.</i>
12	Замяна на отоплението на течни и твърди горива в общинските сгради с отопление на геотермална енергия, пелети или чипс <i>Болиинството респонденти споделя, че тази мярка е много ефективна.</i>
13	Подмяна на отоплителни уреди на твърдо гориво в бита и замаяната им с устойчиви алтернативи

	<i>Всички респонденти споделят, че мярката е много ефективна.</i>
14	Насърчаване и подпомагане реализирането на мерки за енергийната ефективност в жилищните сгради с цел намаляване на енергийното потребление и емисиите ФПЧ10 <i>Всички интервюирани лица са на мнение, че мярката е много ефективна.</i>
15	Зелени изисквания в процедурите за обществени поръчки за градски транспорт (напр. за притежание на стандарт минимум ЕВРО 4 за превозните средства) <i>Болиинството от респондентите смята, че липсват зелени изисквания в процедурите за обществени поръчки.</i>
16	Изграждане на пешеходни и велоалеи <i>Изграждането на пешеходни и велоалеи се възприема от респондентите като много ефективна мярка за осигуряване качеството на атмосферния въздух, като се предлага да се разшири съществуващата вело мрежа.</i>
17	Създаване на регистър на зоните, потенциални източници на прах („кални петна“) на територията на Община Видин <i>Болиинството респонденти не може да прецени ефективността на мярката.</i>
III. Гражданско участие – състояние и оценка	
1	Гражданско участие, публичност, прозрачност и достъп до информация <i>Болиинството от интервюираните лица не може да прецени дали е налице гражданско участие в процеса по осигуряване качеството на атмосферния въздух и не могат да преценят дали е предоставен достъп до информация, касаеща опазване чистотата на атмосферния въздух. По-голямата част от интервюираните лица не може да преценят дали отговорните институции предоставят регулярна информация и отчетност относно вложените ресурси и постигнатите резултати в сектор „Въздух“.</i>
2	Ефикасност и ефективност на системата за подаване на сигнали и жалби, свързани с качеството на въздуха <i>Болиинството интервюирани лица споделя, че не могат да дадат оценка на ефективността на системата за подаване на сигнали и жалби относно качеството на атмосферния въздух.</i>
IV. Оценка на качеството на атмосферния въздух	
1	Оценка на качеството на атмосферния въздух <i>Болиинството от лицата са на мнение, че качеството на атмосферния въздух в Община Видин не отговаря на нуждите и потребностите на гражданите, като общата оценка за качеството му е добра (4). Един от респондентите споделя, че е доволен от качеството на атмосферния въздух в Община Видин и смята, че то отговаря на нуждите на гражданите.</i>

V.	Сигнали и препоръки
1	<p>Подаден ли е сигнал за замърсяване / понижено качество на атмосферния въздух?</p> <p><i>По време на реализираните граждански наблюдения през отчетния период не са подадени сигнали за замърсяване или за понижено качество на атмосферния въздух.</i></p>
2	<p>Дадени ли са препоръки за подобряване качеството на атмосферния въздух?</p> <p><i>Серия от препоръки са отправени към администрацията, отговорна за опазване качеството на атмосферния въздух:</i></p> <ul style="list-style-type: none">• <i>Да се следи за изгаряне на отпадъци и да се глобяват нарушителите;</i>• <i>Да се провеждат повече залесителни и озеленителни дейности;</i>• <i>Отоплението да е с екологични алтернативи – пелети, природен газ, ВЕИ, термопомпи, електроенергия;</i>• <i>Да се създадат условия за организирано събиране и извозване на растителни отпадъци, за да не се допуска нерегламентираното им изгаряне;</i>• <i>Да се обособи буферен паркинг с достатъчен капацитет за тежкотоварните автомобили, така че да не се налага преминаването им през населеното място;</i>• <i>Да се следи за лица, които изгарят отпадъци или мокра дървесина и да се налагат санкции;</i>• <i>Да се провеждат повече озеленителни дейности и да се поддържат съществуващите зелени зони.</i>
VI.	Други коментари, заключение
	<p><i>В резултат на проведените през месец юли 2023 година граждански наблюдения като цяло се отчита добра оценка на провежданата политика по осигуряване качество на атмосферния въздух в Община Видин. И през този месец според интервюираните лица с най-сериозен дял в замърсяването на атмосферния въздух в общината е битовото отопление. Подкрепят се реализираните от общината мерки за подмяна на отоплителните уреди на твърдо гориво в бита с устойчиви алтернативи, както и реализирането на мерки за повишаване на енергийната ефективност в обществените и в жилищните сгради. Висока е оценката за машинното метене и миенето на уличните платна и за наличието на пешеходни и велоалеи, като се предлага съществуващата вело и пешеходна мрежа да бъде развита. Според респондентите пътната инфраструктура в</i></p>

общината се възстановява частично след извършване на ремонт на подземната инфраструктура, като се извършват предимно текущи ремонти. Респондентите оценяват положително провежданите озеленителни и залесителни дейности, като се отправят препоръки за повече инициативи в тази насока.

Болишинството от интервюираните лица е на мнение, че качеството на атмосферния въздух в Община Видин не отговаря на нуждите и потребностите на гражданите, като общата оценка за качеството му е добра (4).

Част III. ОСНОВНИ КОНСТАТАЦИИ И АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ГРАЖДАНСКОТО НАБЛЮДЕНИЕ

В резултат на проведените през месец юли 2023 година граждански наблюдения като цяло се отчита добра оценка на провежданата политика по осигуряване качество на атмосферния въздух в Община Видин. По време на проведените наблюдения интервюираните лица споделят, че с най-сериозен дял в замърсяването на атмосферния въздух в общината е битовото отопление. Продължава положителната оценка и подкрепата за реализираните от общината дейности по подмяна на отоплителните уреди на твърдо гориво в бита и замяната им с устойчиви алтернативи, както и реализирането на мерки за повишаване на енергийната ефективност в обществените и в жилищните сгради с цел намаляване на енергийното потребление и емисиите ФПЧ10. Високо оценени са мерките за изграждане на пешеходни и велоалеи, както и миенето и метенето на уличните платна. Като сериозен проблем продължава да се отчита факта, че според респондентите пътната инфраструктура в общината не се поддържа или се извършват предимно текущи ремонти, интервюираните лица отбелязват, че след ремонт на подземната инфраструктура уличната мрежа и тротоар се възстановяват частично. Респондентите одобряват извършваните мерки за озеленяване, но отчитат, че те не са достатъчни. За съжаление, продължава да се споделя за липса на гражданско участие в процеса по осигуряване качеството на атмосферния въздух и за липса на достъп до информация, касаеща опазването на чистотата на въздуха. Ниско е доверието и

в действащата система за подаване на сигнали и жалби относно качеството на атмосферния въздух. Всички интервюирани смятат, че липсват контрол и санкции за замърсяване и увреждане на територии при извършване на строителни дейности и при изгаряне на отпадъци на открито и в бита.

Болшинството от интервюираните лица смятат, че качеството на атмосферния въздух в Община Видин не отговаря на нуждите и потребностите на гражданите, като общата оценка за качеството му е добра (4).

Отправени са редица препоръки за подобряване чистотата на въздуха:

- Да се следи за изгаряне на отпадъци и да се глобяват нарушителите;
- Да се провеждат повече залесителни и озеленителни дейности;
- Отоплението да е с екологични алтернативи – пелети, природен газ, ВЕИ, термopомпи, електроенергия;
- Да се създадат условия за организирано събиране и извозване на растителни отпадъци, за да не се допуска нерегламентираното им изгаряне;
- Да се обособи буферен паркинг с достатъчен капацитет за тежкотоварните автомобили, така че да не се налага преминаването им през населеното място;
- Да се следи за лица, които изгарят отпадъци или мокра дървесина и да се налагат санкции;
- Да се провеждат повече озеленителни дейности и да се поддържат съществуващите зелени зони.

Мария Великова

Ръководител Екип Гражданско наблюдение